

Interjú Pedro Almodóvarral

Mostantól vetítik itthon új filmjét, a *Megtört ölelések*. A napokban hatvanéves, Oscar-díjas spanyol rendező azt mondja: mozijával magát az alkotótevékenységet „ünnepli”. De arról is beszélt a *168 Órák*: hamarosan bemutatják a *Broadwayn az 1988-ban készült Asszonyok a teljes idegösszeomlás szélén* című filmjének musicalváltozatát.

Nyilatkozta: a *Megtört ölelések* talán az eddigi legszemélyesebb filmje.

Arról szól, amit a világon a legjobban szeretek: a filmkészítésről. Gyönyörű gyötrelmeiről. Először ragadtattam magam ilyen nyílt szerelmi vallomásra. Ha úgy tetszik: az alkotótevékenység ünneplése ez. Visszatekintve eddigi életemre vagy arra az útra, amelyet a film világában tettem meg a *Szenvedélyek labirintusától* idáig: noha nem vagyok fatalista, lényegében semmit nem tudok a véletlenek számlájára írni. Pusztá akaratból, elhatározásból, a lehetőségek szerencsés alakulása vagy épp az álmaink követése révén senki nem jut előbbre. Valahol lennie kell egy láthatatlan erőnek, amely vezet minket. Tartsanak bár fantasztának, képtelen lennék élni, alkotni a mozi nélkül, a valóságtól való elrugaszkodás nélkül.

Filmjének főhőse Mateo, egy megvakult rendező. Önarckép lenne?

Egy időre magam is a „sötétségbe” kényszerültem, de betegségem csak megerősített abban a hitemben: amilyen tökéletlen az élet, olyan tökéletessé, széppé tehető a képek nyelvén. Egy rendezőnek mindig hinnie kell abban, hogy a negatívok túlélnek, s épp ezért mindent meg kell tennie az alkotás védelmében. Ez különösen aktuális téma. Amerikában a producerek a filmek teljes jogú tulajdonosai, s gyakran önhatalmúlag, az alkotók megkérdezése nélkül manipulálják a képeket. Európában egyelőre jobban tiszteletben tartják a rendezők jogait, művészi szabadságát.

Filmjében visszatérő képsorok: a tragikus kimenetelű autóbaleset, amelyben a rendező szerelme, Lena – Penélope Cruz alakítja – életét veszti, illetve ismét megjelenik a tengerparton ölelkező pár.

Ez a történet kulcsa, egyben kiindulópontja. Mateo megszállottan dolgozik azon, hogy a fennmaradó negatívokból évek múltán, már megvakultan rekonstruálja az utolsó hangokat, pillantásokat Lenával. Az emlékezés metaforái ezek a jelenetek. Mindannyian cipeljük magunkkal a múlt nehéz bőröndjeit: gyakran képtelenek vagyunk megszabadulni tőlük, vagy szembesülni a „tartalmukkal”. Pedig nem szabad félnünk a „tegnapok fantomjaitól”. Áttételesen

igaz ez a spanyol társadalomra is.

Hogy érti ezt?

Idestova harminc éve demokráciában élünk, de még nem váltunk igazán felnőtté. A hetvenes évektől erősödött az a tendencia: felejtjük el a múltat, ne bolygassuk a régi időket. Valahogy úgy vagyunk vele: amivel nem foglalkozunk, az nem fáj. Miközben politikusaink közül – pártállástól függetlenül – még mindig sokan rettegnek egykori cselekedeteik lelepleződésétől. Sajnos a fiatalok nem tanulják meg – mert senki sem ösztönzi őket erre –, miért elengedhetetlen a történelmi szembenézés, a múlt kibeszélése.

Visszatérve a Megtört ölelésekhez: filmet mesél el a filmben, ráadásul korábbi saját alkotásaiból is „idéző”, például az Asszonyok a teljes idegösszeomlás szélén egyes jeleneteit is, újraforgatva. Mi volt ezzel a szándéka?

Bármilyen sötét hangulatban kezdtem is bele a forgatókönyv megírásába, a humort nem nélkülözhettem. Az Asszonyok a teljes idegösszeomlás szélén az egyik legkedvesebb mozim: könnyedségének visszaidézésével a filmbeli megvakult rendező, Mateo drámáját ellensúlyoztam. És amúgy is benne volt a fejemben a régi filmem. Akkoriban már dolgoztam a musicalváltozatán, amelyet hamarosan bemutatnak a Broadwayn. Másrészt a Fox megbízásából tévésorozatot készítek belőle amerikanizált változatban. Olyan nőkről szól, akiket megszáll az ördög, és vámpírként kelnek új életre.

Nem mellesleg: ön mindig sokkal erősebbnek ábrázolja a nőket, mint a férfiakat.

Sokszor mondják rólam: a nők pártján állok. De bizonyára az érzékenységem húz a nők felé. Húszéves koromig szinte csak erős nők vettek körül: az édesanyám, nagymamám, nagynénéim, a szomszédasszonyok. Társalgásaikból, énekükből, hétköznapijaikból „lestem el” az életet. Az én nemzedékem eszmélését mélyen meghatározták a nők: Spanyolország a családayának köszönheti a túlélését. De ma is a nők a család, a mikroközösségek pillérei. Jóval céltudatosabbak, szívósabbak a férfiaknál. Több szolidaritás, empátia, szeretet van bennük. A férfiak sokkal bizonytalanabbak. Magam is elbátortalanodom, amikor férfiszínészeket instruálok a kamera mögött.

Különös kapcsolat fűzi Penélope Cruzhoz, akit az ön „múzsájának” tartanak. Annak idején a Volvert, most pedig a Megtört öleléseket is neki szánta. Cruz volna Almodóvar „női alteregója”?

Ösztönösen működik közöttünk az összhang. De szemérmesebb vagyok annál, hogy erről beszéljek. Ami kimondható: Penélope intelligensen, mérhetetlen alázattal közelít minden szerepéhez. Szeretem a tisztaságát, szépségét, formálhatóságát. Vad szemérem izzik a lényében, ami kivételesen ritka párosítás. Lenaként olyan, mint egy törbe csalt vad, aki a körülmények hatására aztán a végzet asszonyává válik. Nekem ő olyan, mint Rossellininek Ingrid Bergman a Stromboliban, vagy Romy Schneider Claude Sautet számára, vagy Audrey Hepburn Sabrinaként Billy Wilder filmjében. Vagyis: kecses, változékony, megfejthetetlenül izgalmas.

A mozi ünnepe

2009. szeptember 28. hétfő, 08:33

www.168ora.hu